

Základy algoritmizace

5. Vyhledávání a řazení 1

doc. Ing. Jiří Vokřínek, Ph.D.

Katedra počítačů

Fakulta elektrotechnická

České vysoké učení technické v Praze

Základy algoritmizace

- Dnes:
  - Vyhledávání v poli
  - Řazení pole
    - Insertion sort
    - Selection sort
    - Bubble sort

Vyhledávání

■ Úloha

Najděte prvek s danou hodnotou/vlastností v poli.

■ Řešení

- **Vstup**: pole *array* o velikosti *n*, hledaná vlastnost *val*
- **Výstup**: prvek pole splňující hledané kritérium
- **Výstup (alternativní)**: *True* pokud pole obsahuje prvek

Je v tom rozdíl?

■ Algoritmus:

```
def searchLinear(array, val):  
    for i in array:  
        elem = array[i]  
        if elem == val: return elem
```

Vyhledávání

- Podobné úlohy
  - Najděte největší číslo v poli celých čísel
  - Najděte nejmenší číslo
  - Najděte k-té největší číslo
  - Najděte nejmenší číslo

- Sekvenční vyhledávání
  - Nejde to lépe?

Vyhledávání

- Hledání binárním půlením
  - Rychlejší prohledání
  - Vyhledávací pole musí být **uspořádané**

```
def binSearch(array, val):  
    l, r = 0, len(array) - 1  
    while r >= l:  
        i = int((l + r) / 2)  
        if val == array[i]: return array[i]  
        if val > array[i]:  
            l = i + 1  
        else:  
            r = i - 1
```

- Alternativně funkce vrací *True/False*, index *i*, *atd.*

Vyhledávání

- Zobecnění klíč-hodnota

- Obecně hledáme prvky podle **klíče** který je asociován s daným prvkem
- V dnešní přednášce uvažujeme jako klíč číselnou hodnotu prvku
- V Pythonu můžeme použít tuple (klíč, hodnota)
- Pro porovnávání lze definovat funkce *value*, *equals*, *greater*, atp. pro libovolné struktury hodnot (objektů)
- Uvažujme, že hledané prvky lze porovnávat pomocí operátorů $>$, $<$, $==$

Jak pole uspořádat?

Řazení

- Motivace – urychlení vyhledávání dotazů
- A ... neprázdná posloupnost prvků $\langle a_1 \dots a_n \rangle$
- $|A|$ ... délka posloupnosti
- $val(a_i)$ ... hodnota prvku a_i pro porovnání

- Posloupnost je seřazená právě tehdy, když
  - $|A| < 2$,
  - $|A| \geq 2$, $val(a_1) \leq val(a_2)$ a posloupnost $\langle a_2 \dots a_n \rangle$ neobsahuje prvek a_1 a je seřazená

Řazení

- Dle způsobu uložení
  - Vnitřní řazení vs. vnější řazení
- Dle způsobu využití klíčů
  - Adresní řazení vs. asociativní řazení
- Kategorie řazení
  - Vkládáním
  - Výběrem
  - Výměnou
- **Stabilní** algoritmus řazení – pokud se relativní pořadí prvků se shodnou hodnotou nemění v průběhu řazení
- Metriky „kvality“ – počet porovnání $C(n)$, počet přesunů $M(n)$, paměťová náročnost $S(n)$

Řazení vkládáním

Insertion sort

Insert Sort

- Řazení přímým vkládáním

for $i \in \langle 2, n \rangle$

„vlož a_i na patřičné místo mezi $a_1, \dots, a_i$ “

```
def insertSort(array):  
    for i in range(1, len(array)):  
        currentvalue = array[i]  
        position = i  
        while position > 0 and array[position-1] > currentvalue:  
            array[position] = array[position - 1]  
            position = position - 1  
        array[position] = currentvalue
```

Insert Sort

<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>		<i>4</i>		<i>5</i>		<i>6</i>
44		55		12		42		94		18

1

2

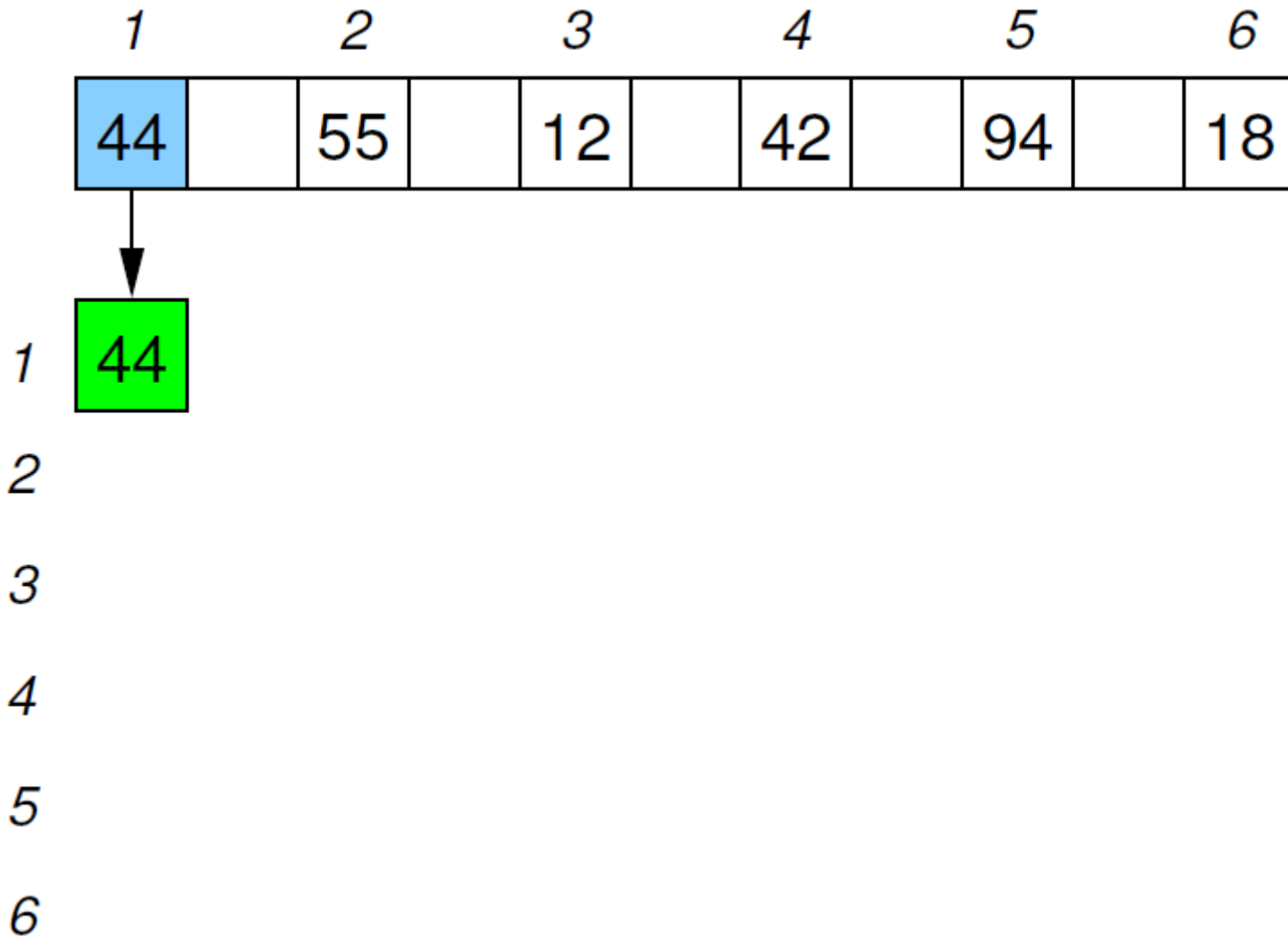
3

4

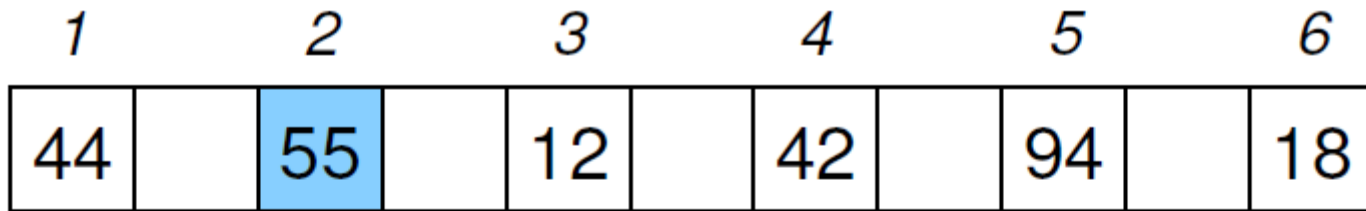
5

6

Insert Sort

Insert Sort

1 44

2 44

55

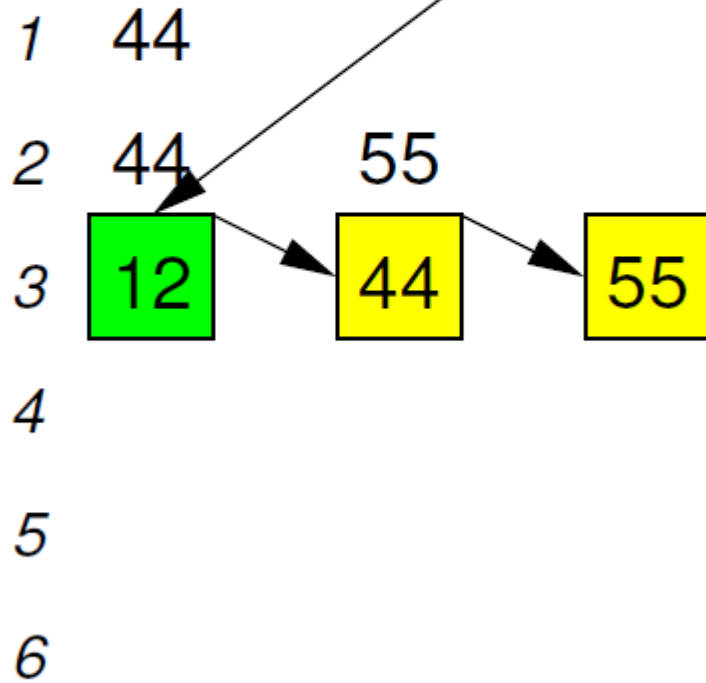
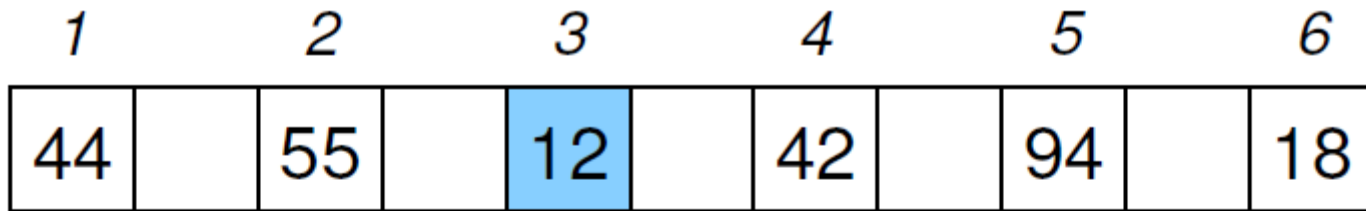
3

4

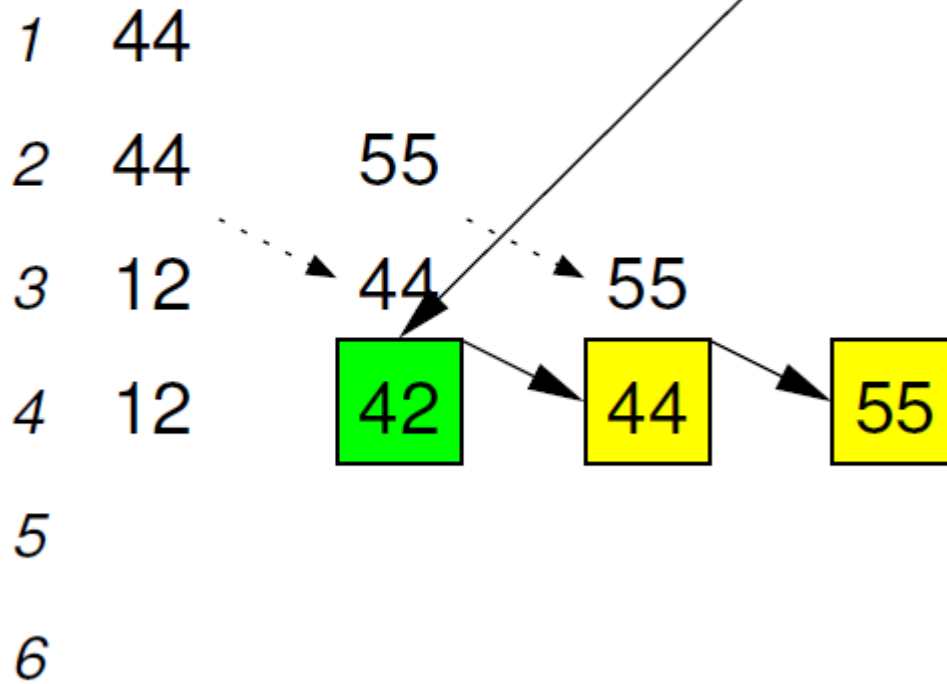
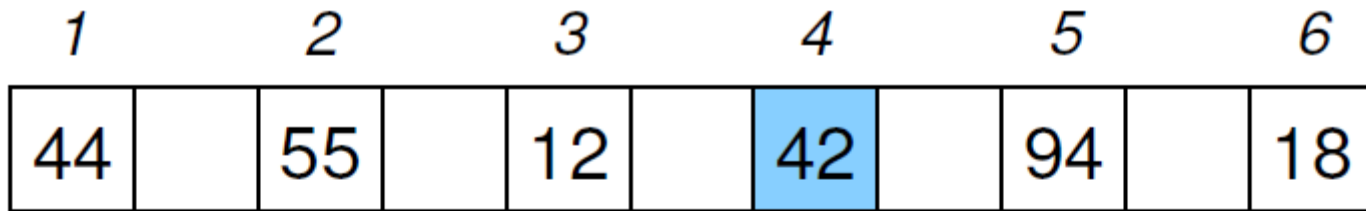
5

6

Insert Sort

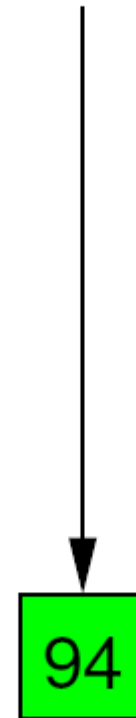
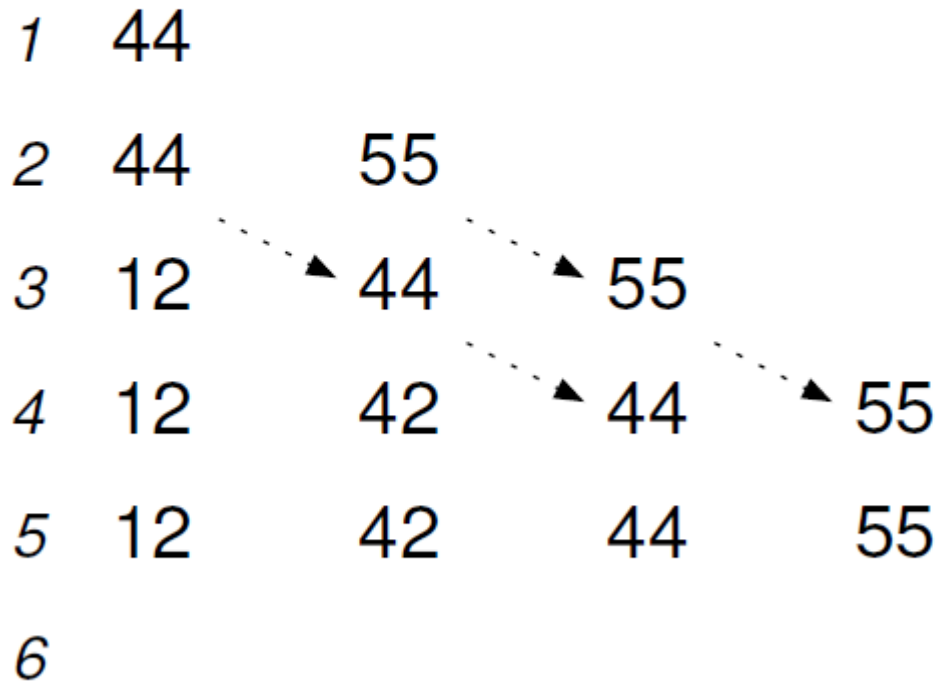
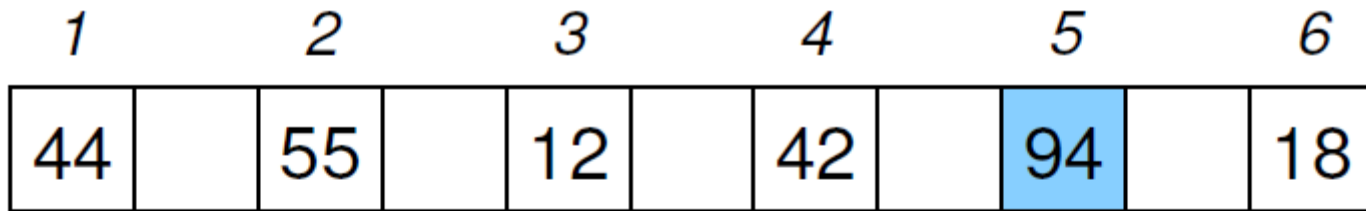

Insert Sort

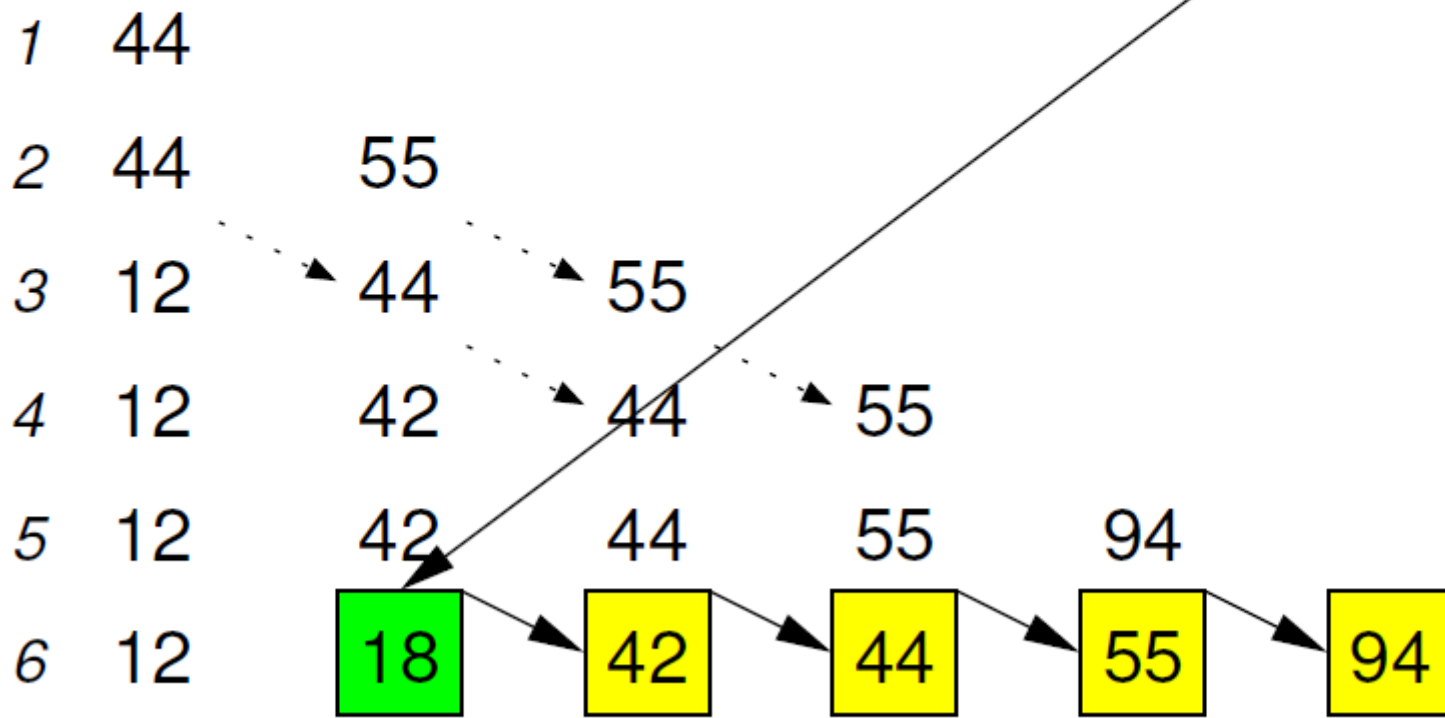
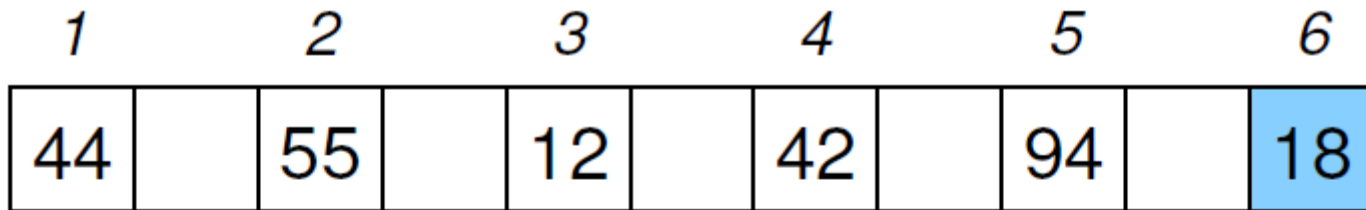

Insert Sort

Insert Sort

Insert Sort

- Řazení přímým vkládáním

for $i \in \langle 2, n \rangle$

„vlož a_i na patřičné místo mezi $a_1, \dots, a_i$ “

```
def insertSort(array):  
    for i in range(1, len(array)):  
        currentvalue = array[i]  
        position = i  
        while position > 0 and array[position-1] > currentvalue:  
            array[position] = array[position - 1]  
            position = position - 1  
        array[position] = currentvalue
```

Řazení výběrem

Selection sort

Select Sort

- Řazení přímým výběrem

for $i \in \langle 1, n \rangle$

„najdi index k nejmenšího prvku v $\langle a_i, \dots, a_n \rangle$,

$a_k = \min\langle a_i, \dots, a_n \rangle$,

zaměň prvky a_i, a_k “

```
def selectSort(array):  
    for i in range(len(array)):  
        least = i  
        for k in range(i + 1, len(array)):  
            if array[k] < array[least]: least = k  
        array[least], array[i] = array[i], array[least]
```

Select Sort

<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>		<i>4</i>		<i>5</i>		<i>6</i>
44		55		12		42		94		18

1

2

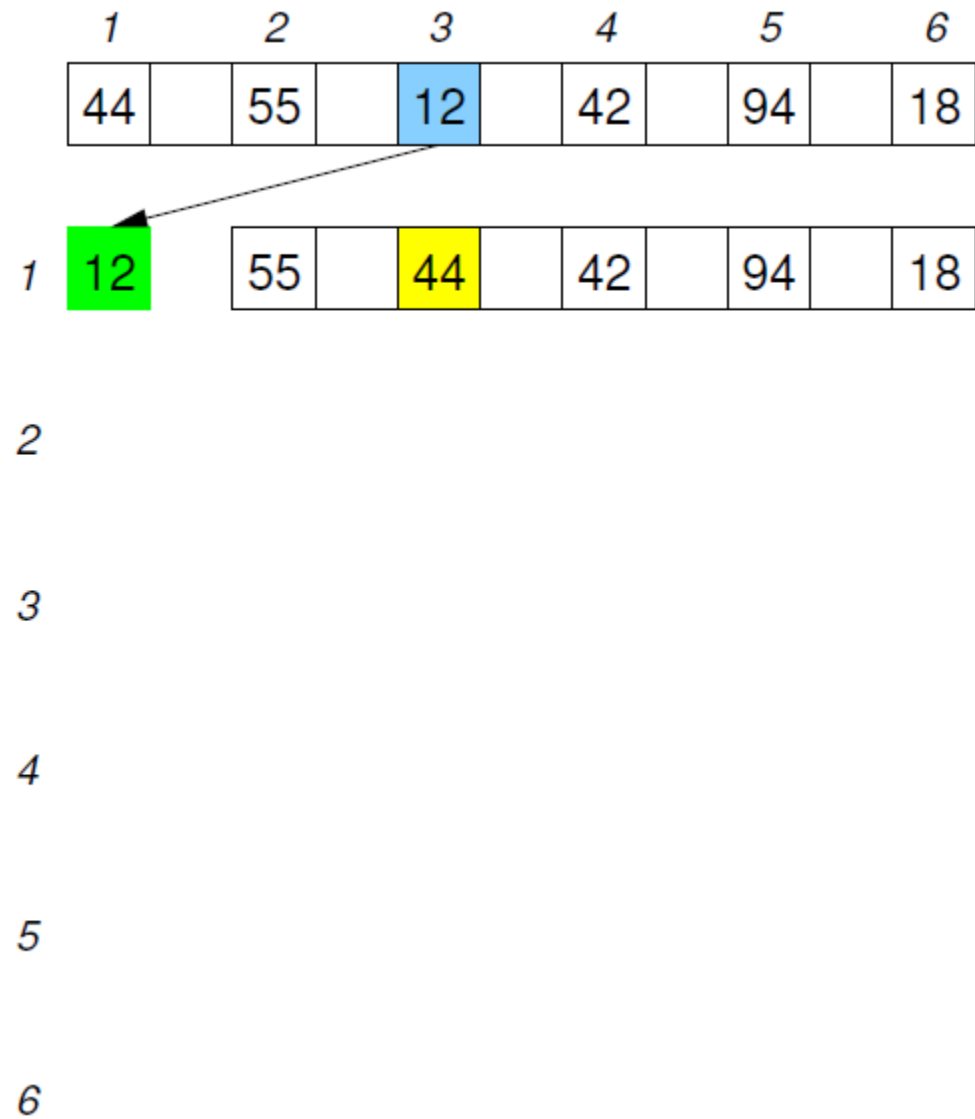
3

4

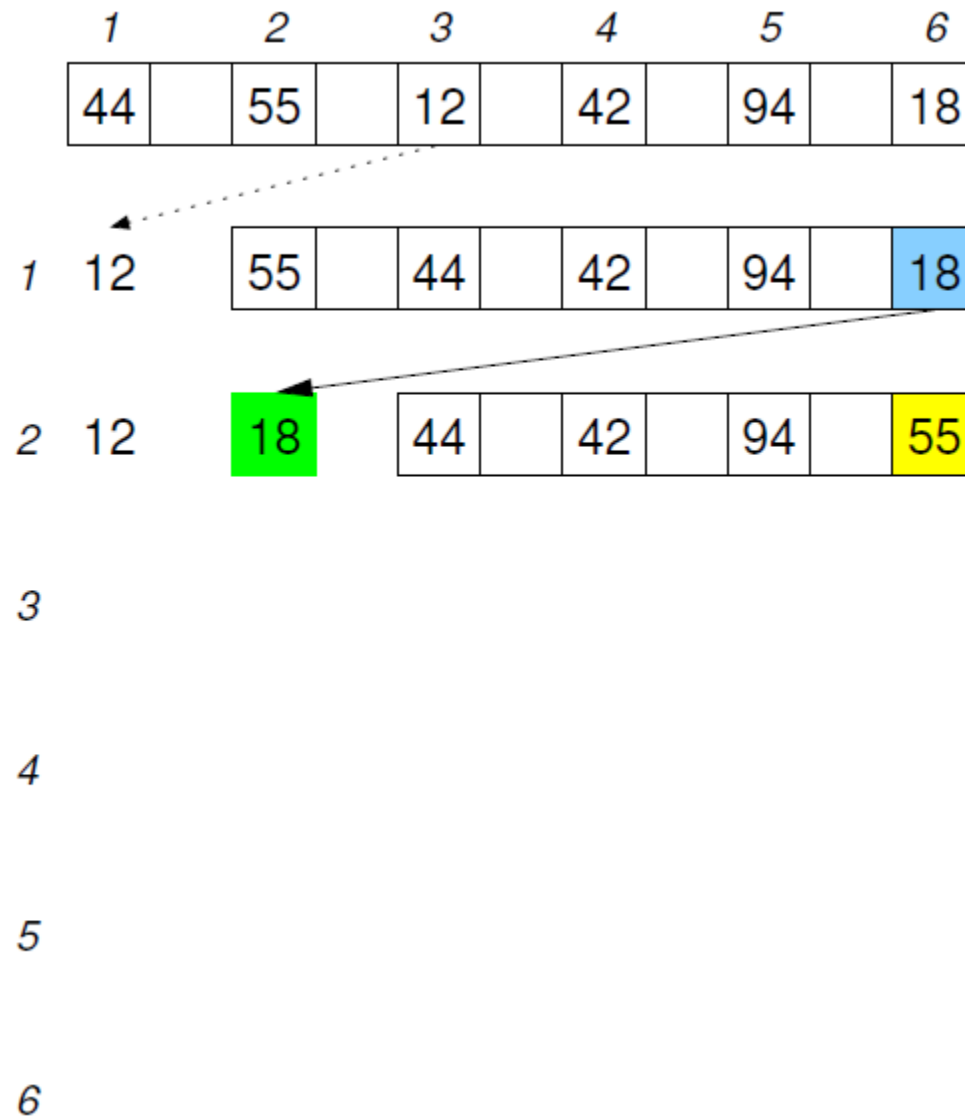
5

6

Select Sort

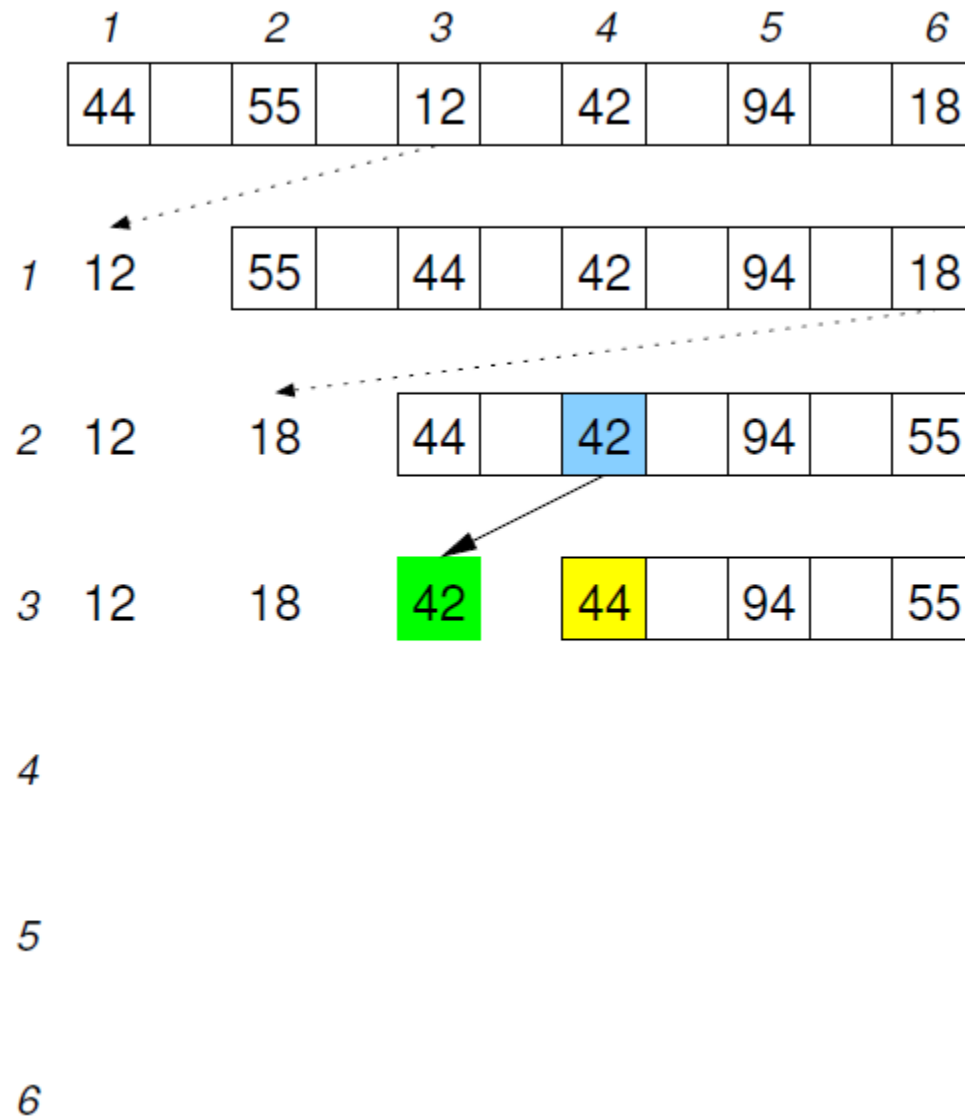

Select Sort

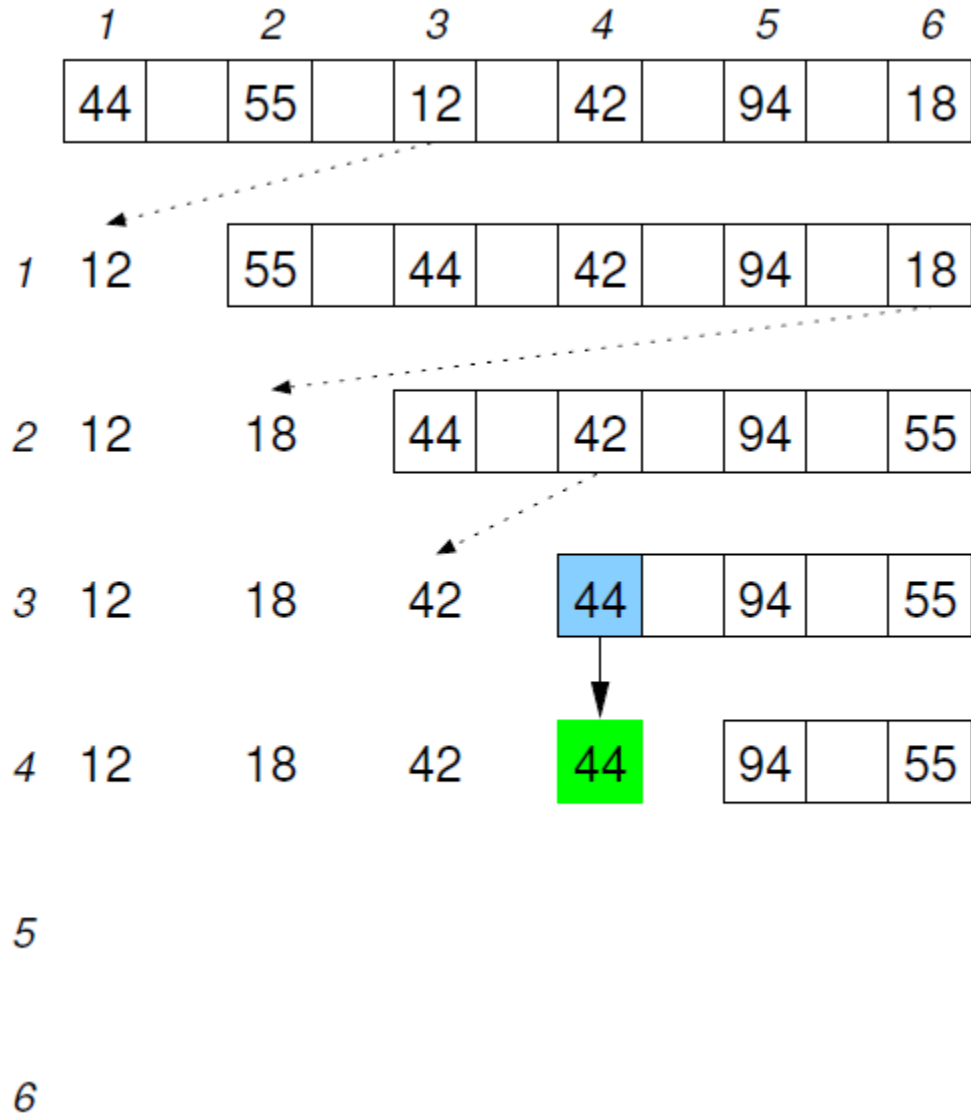

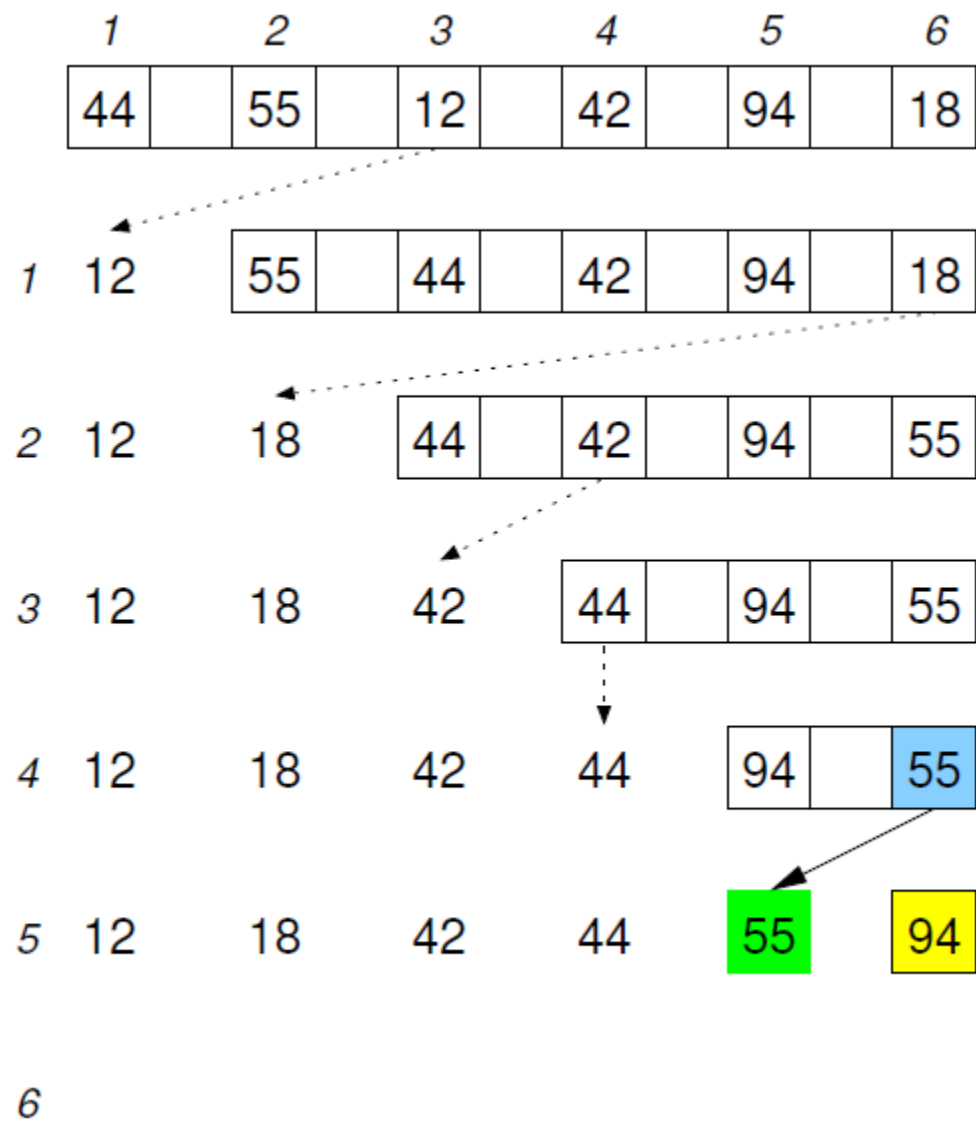
Select Sort

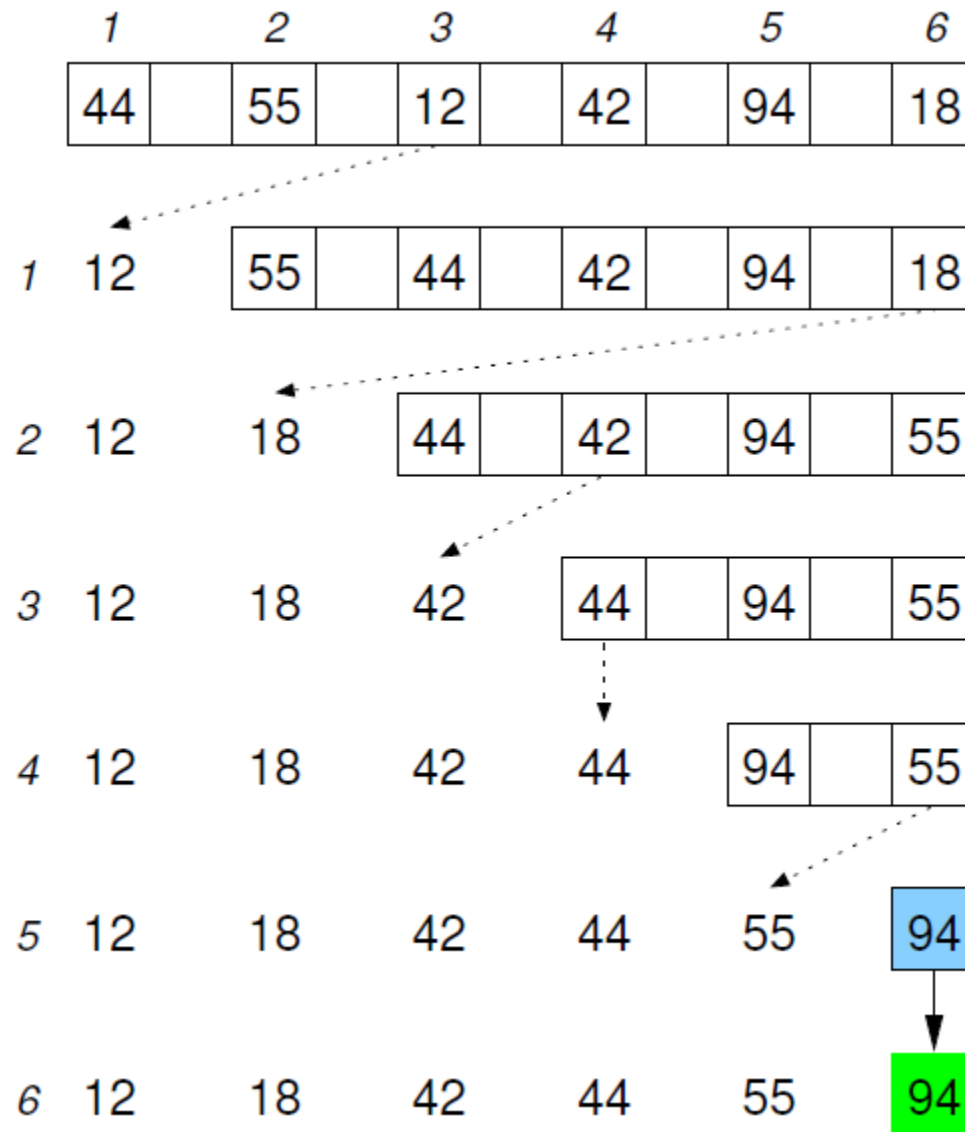
Select Sort

Select Sort

Select Sort

Select Sort

- Řazení přímým výběrem

for $i \in \langle 1, n \rangle$

„najdi index k nejmenšího prvku v $\langle a_i, \dots, a_n \rangle$,

$a_k = \min\langle a_i, \dots, a_n \rangle$,

zaměň prvky a_i, a_k “

```
def selectSort(array):  
    for i in range(len(array)):  
        least = i  
        for k in range(i + 1, len(array)):  
            if array[k] < array[least]: least = k  
        array[least], array[i] = array[i], array[least]
```

Řazení výměnou

Bubble sort

Bubble Sort

- „Maximální prvek probublává na i-tou pozici, kde $i=n, n-1, \dots, 1$ “

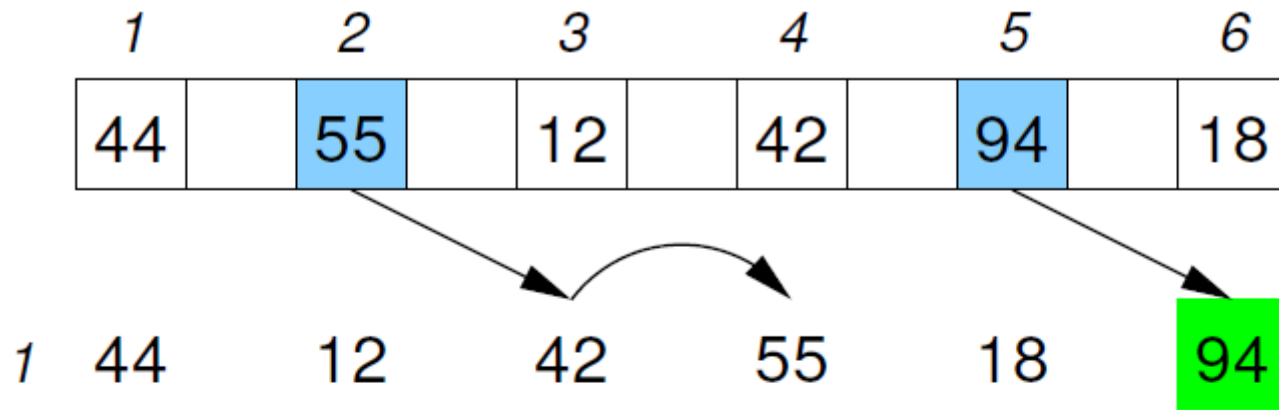
```
def bubbleSort(array):  
    for last in range(len(array)-1, 0, -1):  
        for i in range(last):  
            if array[i]>array[i+1]:  
                array[i],array[i+1]=array[i+1],array[i]
```

Bubble Sort

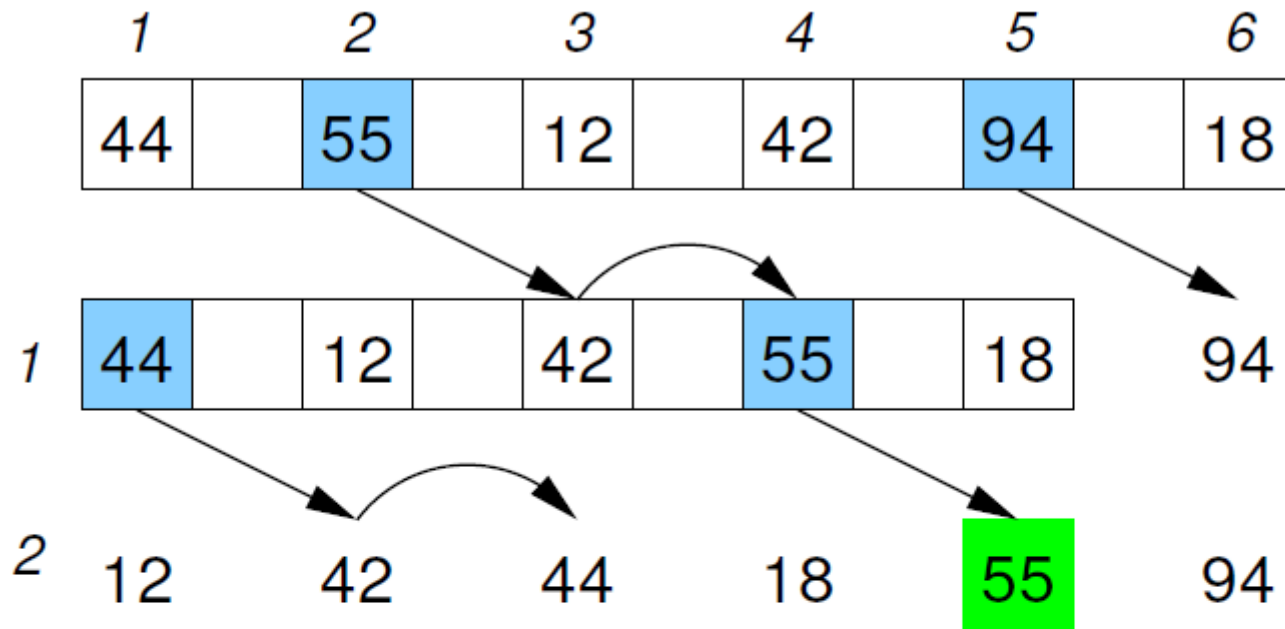
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>		<i>4</i>		<i>5</i>		<i>6</i>
44		55		12		42		94		18

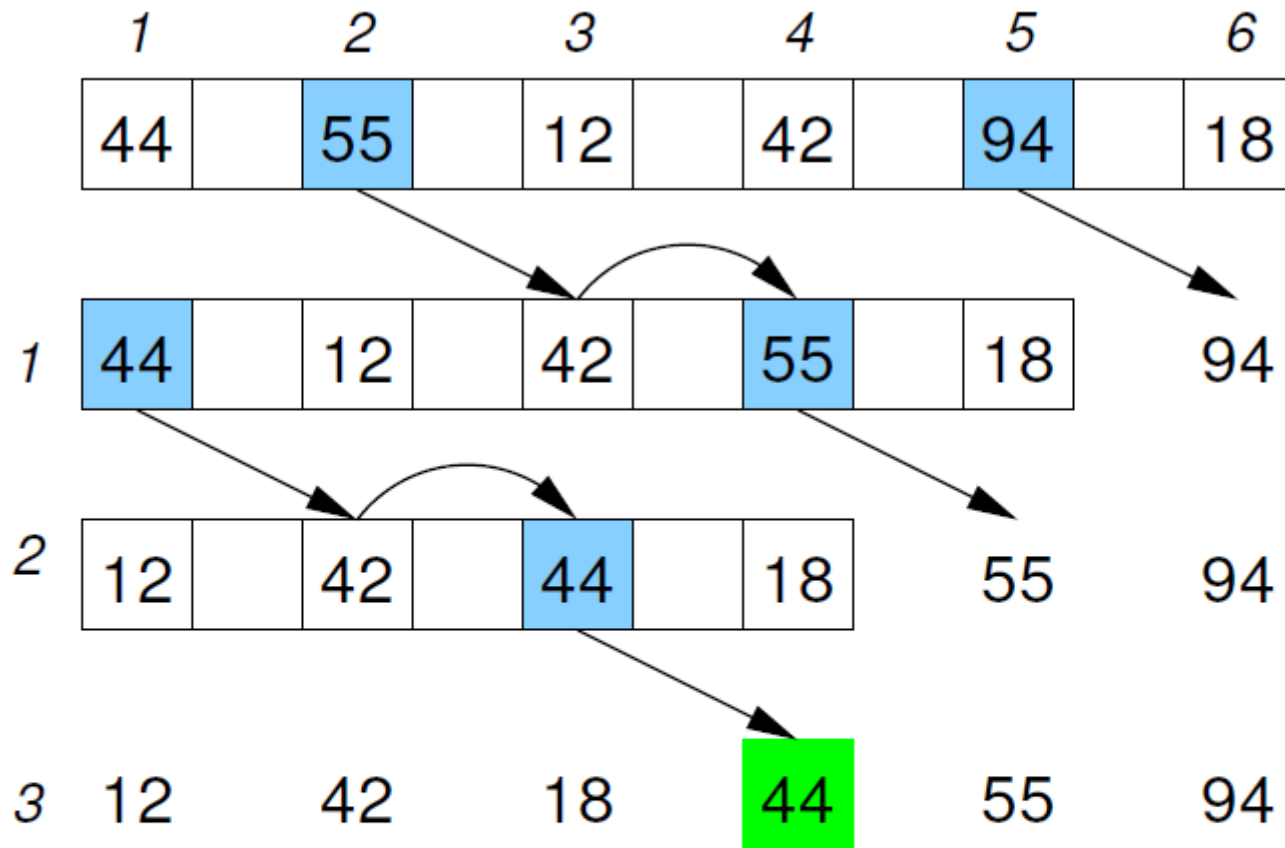
Bubble Sort

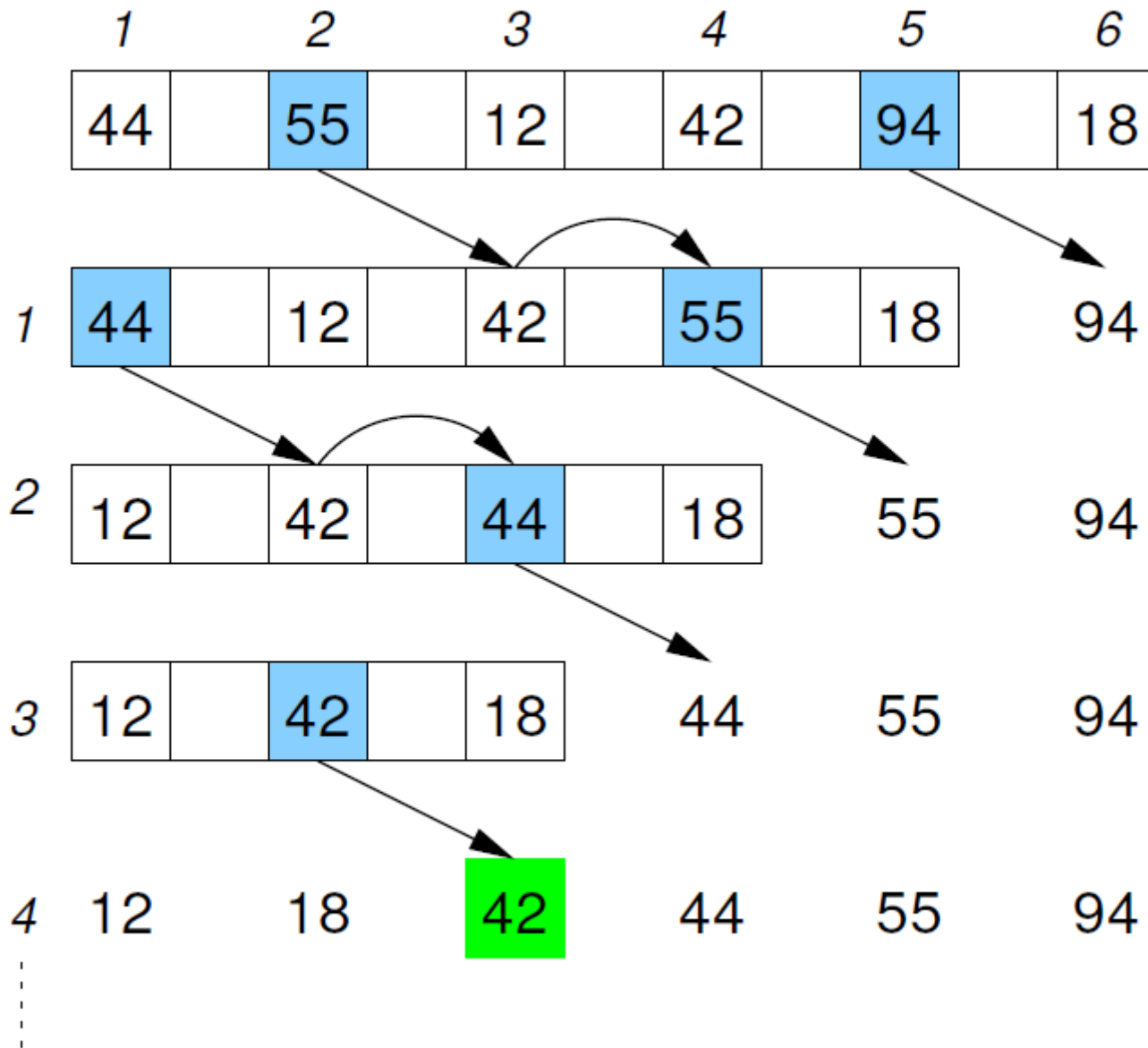
Bubble Sort

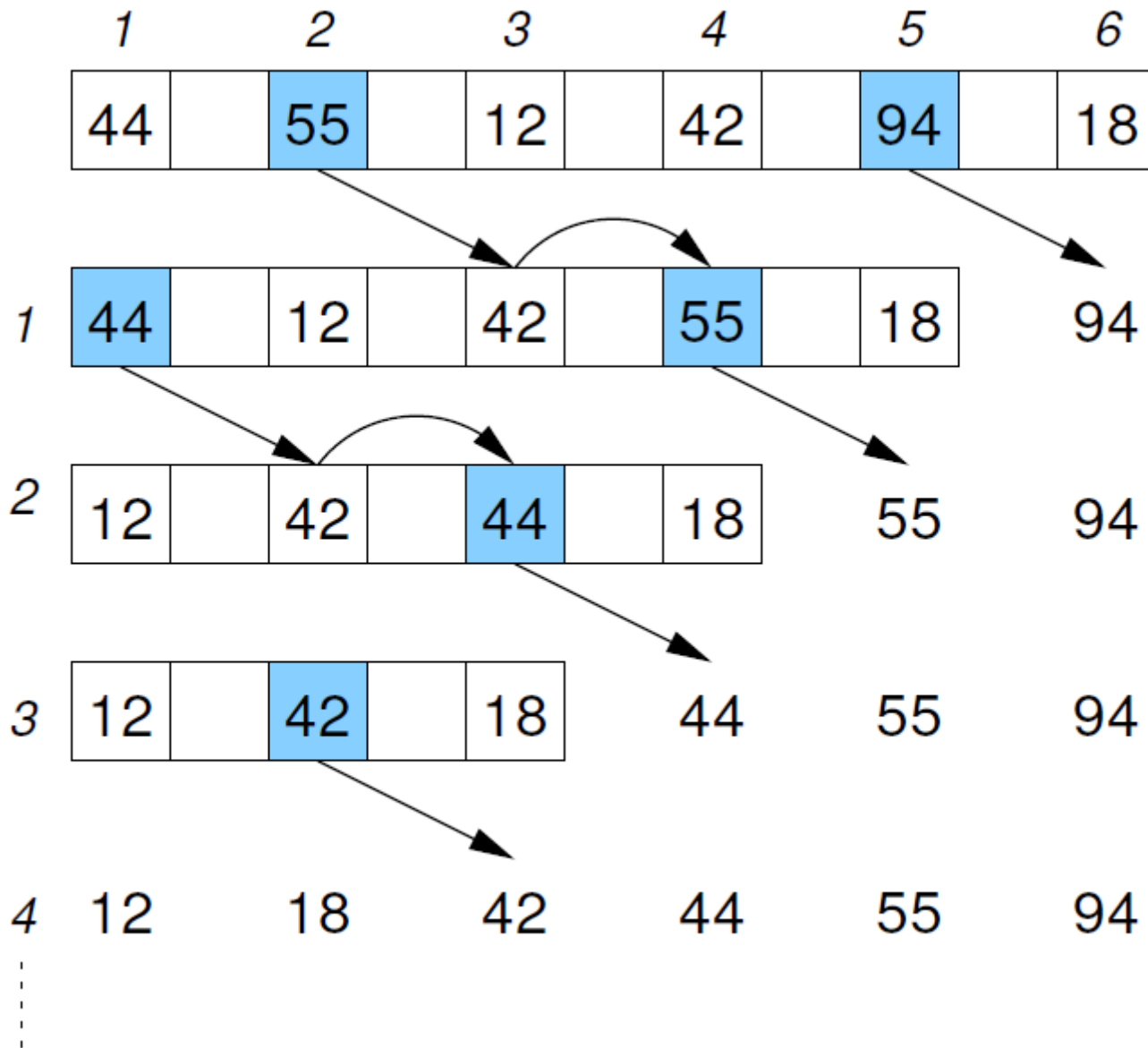
Bubble Sort

Bubble Sort

Bubble Sort

Bubble Sort

- „Maximální prvek probublává na i-tou pozici, kde $i=n, n-1, \dots, 1$ “

```
def bubbleSort(array):  
    for last in range(len(array)-1, 0, -1):  
        for i in range(last):  
            if array[i]>array[i+1]:  
                array[i],array[i+1]=array[i+1],array[i]
```

Který je lepší?

Řazení

- Porovnání algoritmů

- Časová náročnost (best, average, worst)

Porovnávací algoritmy nemohou být lepší než $n \cdot \log n$

- Paměťová náročnost (memory)

- Stabilita řazení

- Vše v „big O“ notaci

Více se tomuto tématu budeme věnovat v druhé půlce semestru

Algoritmus	Best	Average	Worst	Memory	Stable
Insertion sort	n^2	n^2	n^2	1	Yes
Selection sort	n^2	n^2	n^2	1	No
Bubble sort	n	n^2	n^2	1	Yes

Základy algoritmizace

- Dnes:
  - Vyhledávání v poli
    - Lineární vyhledávání
    - Binární vyhledávání
  - Řazení pole
    - Insertion sort
    - Selection sort
    - Bubble sort

Příště pokročilejší datové struktury